

Yhteistyön maakunta • Samarbetets landskap • Cooperative region

ReArm-ohjelmanmuutos

Tiivistelmä

- Muuttuneen geopoliittisen tilanteen vuoksi Euroopan komissio antoi huhtikuussa 2025 koheesiopolitiikan ReARM-uudistuspaketin, joka mahdollistaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen uudelleenkohdentamisen mm. puolustusta ja kaksikäyttöisyyttä tukeville toimille. Tämän pohjalta Suomi on valmistellut ohjelmamuutoksen, jossa noin 300 miljoonaa euroa julkista rahoitusta kohdennetaan kahteen uuteen EAKR-erityistavoitteeseen: **8.1 Kaksikäyttöistä tuotantoa edistävä Suomi ja 9.1 Turvallisuutta rakentava Suomi.**
- Ohjelmamuutoksen myötä noin 14 % EAKR-rahoituksesta ja 10 % ESR+-rahoituksesta siirtyy uusiin erityistavoitteisiin, ja vastaavasti alueiden suora rahoitus pienenee. Samalla koko ohjelman toteutusaikaa pidennetään vuoden 2030 loppuun
- Uusien toimintalinjojen hakujen on tarkoitus avautua maaliskuussa 2026. TL8:n osalta välittävinä viranomaisina (rahoittajina) toimivat kaikki neljä rakennerahasto-elinvoimakeskusta (Keski-Pohjanmaalla Keski-Suomen elinvoimakeskus) ja TL9:n osalta Pohjois-Suomen elinvoimakeskus.

Tausta

- muuttuneen geopoliittisen tilanteen takia EU:n komissio antoi huhtikuussa 2025 koheesiopolitiikan uudistuspaketin, jossa esitetään EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien (EAKR, ESR+, JTF) uudelleenkohdentamista uusiin tavoitteisiin, jotka liittyvät mm. puolustukseen ja kaksikäyttöisyyteen
- sen pohjalta Suomi on laatinut ohjelmamuutoksen, jossa ohjelman julkista rahoitusta uudelleenkohdennetaan noin 300 miljoonaa euroa kahteen uuteen EAKR- erityistavoitteeseen:
 - 8.1 Kaksikäyttöistä tuotantoa edistävä Suomi
 - 9.1. Turvallisuutta rakentava Suomi
- Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on toimittanut ohjelmanmuutosehdotuksen hyväksyttäväksi Euroopan komissiolle 16.12.2025.
- Hallintoviranomainen (TEM) on vahvistanut artiklan nojalla Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman erityistavoitteiden 8.1 ja 9.1 erityiset valintaperusteet 14.1.2026
- Erityistavoitteiden 8.1 ja 9.1 erityiset valintaperusteet on vahvistettu ehdollisena sille, että Euroopan komissio hyväksyy Suomen esittämän ohjelmanmuutoksen

Ohjelmanmuutoksen vaikutukset

- kahteen uuteen erityistavoitteeseen siirtyy noin 14 % EAKR-rahoituksesta ja 10 % ESR+ rahoituksesta
- samalla koko EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toteutukseen annetaan vuosi lisääaikaa eli vuoden 2030 loppuun
- uusien erityistavoitteiden haut avautuvat arviolta keväällä 2026
- ohjelmanmuutoksen myötä Keski-Pohjanmaan alueellisesta rahoituskehyksestä 2026-2027 vähenee arviolta noin 5,2 miljoonaa euroa EAKR-rahoitusta ja 1,5 miljoonaa euroa ESR+-rahoitusta; JTF-rahoitukseen muutoksella ei ole vaikutusta
- Keski-Pohjanmaan liiton osalta rahoitus 2026–2027 vähenee noin 2 miljoonaa euroa

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 uusien toimintalinjojen haut

Aikataulu (tavoite):

- Hakemusosio aukeaa maaliskuussa 2026
- Ensimmäiset hankepää tökset kesäkuussa 2026

Välittävät viranomaiset:

- TL8: Kaikki neljä rakennerahasto-elinvoimakeskusta: Keski-Pohjanmaan osalta Keski-Suomen elinvoimakeskus
- TL9: Pohjois-Suomen elinvoimakeskus

Huomioitavaa:

- rahoitus jaetaan Pohjois-Suomen suuralueen tasolla, toisin sanoen korvamerkittyä Keski-Pohjanmaan osuutta ei ole
- välittävät viranomaiset tiedottavat hauista tarkemmin niiden avautuessa

Erityistavoitteen 8.1 pääasiallinen sisältö (1/3)

Puolustustarvikkeita ja erityisesti kaksikäyttöteknologiaa ja -palveluja tuottavien yritysten tuotantokapasiteetin kasvattaminen maanpuolustuksen tarpeisiin sekä kasvun, kansainvälistymisen ja uudistumisen vahvistamiseksi

- tuetaan yritysten investointeja, joilla lisätään räjähdetuotannon, tykistön ampumatarvikkeiden ja luotien sekä muun puolustusmateriaalin ja puolustuskäyttöön soveltuvien kaksikäyttötuotteiden tuotantokapasiteettia
- tuetaan yritysten investointeja, joilla mahdollistetaan kaksikäyttöteknologioiden ja -palvelujen hyödyntäminen huomioiden hiilineutraalisuuden ja digitalisaation mahdollisuudet
- tuetaan pk-yritysten kyvykkyyttä hyödyntää parasta saatavilla olevaa teknologiaa (BAT – best available technology) laiteinvestointien yhteydessä.

Erityistavoitteen 8.1 pääasiallinen sisältö (2/3)

Puolustusalan sekä erityisesti kaksikäyttöteknologioita kehittävien pk-yritysten TKI-toiminnan ja kansainvälistymisvalmiuksien vahvistaminen

- tuetaan puolustusalan pk-yritysten tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien sekä innovatiivisten liiketoimintakonseptien syntymistä puolustusalan tarpeisiin sekä näihin liittyviä kansainvälistymistoimia
- tuetaan aktiivista innovaatiotoimintaa edistävien prosessien käyttöönottoa yrityksissä
- edistetään hiilineutraalia taloutta edistävien kestävien uusien toimintatapojen, teknologioiden ja ratkaisujen soveltamista ja käyttöönottoa puolustustarvikkeita sekä kaksikäyttöteknologiaa valmistavissa yrityksissä.

Erityistavoitteen 8.1 pääasiallinen sisältö 3/3

Yritysten verkostoitumisen edistäminen ja TKI-toimintaympäristön kehittäminen puolustusalan tarpeisiin

- edistetään puolustusalan yritysten verkostoitumista
- selvitetään, kehitetään ja perustetaan yritysten käyttöön suunniteltuja kansainvälisiä testaus- ja evaluointiympäristöjä erityisesti tulevaisuuden viestintäyhteyksien ja -verkkojen käyttöönoton nopeuttamiseksi
- kehitetään puolustusalan yritysten innovointikyvykkyyttä parantavia TKI-toimintaympäristöjä.

Erityistavoitteen 8.1. valintaperusteet

Sisällölliset valintaperusteet (0–5 pistettä):

Hankkeen toteuttaminen on kiireellistä huomioiden Suomen ja/tai Euroopan varustautumisen tarve ja turvallisuustilanne

Hankkeella lisätään kaksikäyttötuotteiden tuotantoa tai kehitystä puolustuksen tarpeisiin

Hanke parantaa pk-yritysten kasvu-, kansainvälistymis-, markkinointi- tai innovointivalmiuksia tai -edellytyksiä

Hanke tukee yritysten tuotteiden, palveluiden tai tuotantomenetelmien kehittämistä ja kaupallistamista puolustuksen tarpeisiin

Hanke tukee yritysten tuotteiden ja/tai palveluiden tuotantoa puolustuksen tarpeisiin

Hanke edistää kasvuhakuista tai työllistävää yritystoimintaa

Hanke vahvistaa hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista tai kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja

Hankkeessa kehitetään yritysten ekosysteemejä, osaamiskeskittymiä tai verkostoja, joihin voi osallistua myös suuria yrityksiä

Hankkeen käynnistämismatkat on hyvä ja investoinnit voidaan toteuttaa nopeasti

Horisontaaliset valintaperusteet (0–3 pistettä):

Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa

Hanke tukee EU:n perusoikeuskirjan periaatteita ml. yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä

Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa

Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa.

Tarkentavat valintaperusteet (0–5 pistettä):

Hanke kohdistuu valtakunnallisen teeman sisällöissä tunnistettuihin painotuksiin.

Erityistavoitteen 9.1 pääasiallinen sisältö

- tuetaan sotilaallista liikkuvuutta parantavia investointeja ja/tai logistiikkainvestointeja (esim. erikoiskuljetusreitit)
- tuetaan meri-, raide- ja/tai maantieliikenteen parempaa yhteenliitettävyyttä sotilaallisen liikkuvuuden edellytysten parantamiseksi sekä rajanylittäviä yhteyksiä TEN-T –verkkoon parantavia paikallistason hankkeita
- tuetaan puolustuskykyä ja kriisinkestävyyttä parantavan infrastruktuurin rakentamista ja valmistelua, kuten sotilaalliset kuljetustilat satamissa, varastotilat, logistiikkapisteet, suojat, materiaalin käsittelylaitteet, varavoimalaitteet ja kasarnit, jotka edistävät sotilaallista liikkuvuutta
- tuetaan liikenteen älykkäitä ja puhtaita ratkaisuja (ml. vaihtoehtoiset voimanlähteet) sekä melutason alentamista, liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta alueellisesti tai paikallisesti tunnistetuissa kehittämiskohteissa
- tuetaan kaksikäyttöistä liikenneinfrastruktuuria (esim. sillat, tunnelit, maantiet, multimodaaliterminaalit), joka palvelee sotilaallisen liikkuvuuden lisäksi myös elinkeinoelämän tai muun siviililiikenteen tai erikoiskuljetusten tarpeita
- tuetaan EU:n sotilaallisen liikkuvuuden pääkäytävillä tai muille sotilaallisesti merkittävillä liikennekäytävillä tai sotilaallisen liikkuvuuden verkostoon sijoittuvia tai niihin liittyviä kehittämiskohteita (hotspotit)
- tuetaan rataverkon lastauspaikkojen kehittämistä sekä eurooppalaisen raideleveyden laajentamisen suunnittelua ja siirtokuormauskyvyn kehittämistä.

Erityistavoitteen 9.1. valintaperusteet

Sisällölliset valintaperusteet (0–5 pistettä):

Hanke tukee sotilaallista liikkuvuutta; hankkeen strateginen tai operatiivinen merkitys ja vaikuttavuus kansallisen sekä Naton yhteisen pelotteen ja puolustuksen kannalta

Hankkeen toteuttaminen on kiireellistä huomioiden turvallisuustilanne ja sotilaallisen maanpuolustuksen kehittämisen kokonaisuus

Hanke tukee isäntämaatuen antamista tai kykyä ottaa vastaan kansainvälistä materiaaliapua poikkeusoloissa sotilaallisen kriisin tai konfliktin tilanteessa

Hankkeella tuetaan meri-, raide- lento- ja/tai maantieliikenteen parempaa yhteenliitettävyyttä sotilaallisen liikkuvuuden edellytysten parantamiseksi

Hanke tukee sotilaallisen liikkuvuuden lisäksi elinkeinoelämän tai muun siviili-liikenteen tarpeita, kilpailukykyä tai alueellista saavutettavuutta (kaksikäyttöisyys)

Hanke tukee huoltovarmuuden turvaamista tai parantaa liikennejärjestelmän suorituskykyä, lisää kapasiteettia ja/tai kriisinkestävyyttä poikkeusoloissa

Hanke tukee liikennejärjestelmän toimivuutta normaaliolojen häiriötilanteissa

Hanke tukee valtakunnalliselle liikennejärjestelmälle asetettuja kehittämistavoitteita

Hankkeen käynnistämismatka on hyvä ja investoinnit voidaan toteuttaa nopeasti

Hanke tukee älykkäitä tai turvallisuutta edistäviä ratkaisuja kestävä liikunnan tarpeisiin

Hanke sijoittuu sotilaallisen liikkuvuuden käytäville tai verkostoille

Hanke tukee tietoliikenne- ja viestintäinfrastruktuuria sotilaallisen liikkuvuuden tarpeisiin.

Horisontaaliset valintaperusteet (0–3 pistettä):

Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa

Hanke tukee EU:n perusoikeuskirjan periaatteita ml. yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä

Hanke tukee kestävä kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa

Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa.

Tarkentavat valintaperusteet (0–5 pistettä):

Hanke kohdistuu valtakunnallisen teeman sisällöissä tunnistettuihin painotuksiin.

Käsitteet

EAKR	Euroopan aluekehitysrahasto
ESR+	Euroopan sosiaalirahasto plus
JTF	Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto Just Transition Fund
TL	alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimintalinja; ylätavoite, joka ohjaa rahoituksen kohdentamista
erityistavoite (et)	tarkentaa rahoituksen kohdentamista toimintalinjaa tarkemmin; hierarkkisesti toimintalinjan alla (esim. TL 1 ET 2 = 1.2): hankkeen täytyy aina toteuttaa jotain toimintalinjaa ja erityistavoitetta
erityiset valintaperusteet	hankkeiden erityiset valintaperusteet: valintaperusteet, joiden kaikkien ei ole pakko täytyä hankehaussa, mutta jotka vaikuttavat hankkeen arviointiin (pistetykseen) ja siten mahdollisuuteen saada rahoitusta
yleiset valintaperusteet	EU- ja kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia vaatimuksia. Jos jokin valintaperusteista ei täyty, hanke ei voi saada rahoitusta
HVO	hallintoviranomainen: EU-ohjelmaa ja rahastoja hallinnoiva kansallinen viranomainen, joskus hallinnoiva viranomainen: EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa TEM
Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027	EU:n ohjelmakauden 2021–2027 alue- ja rakennepolitiikan ohjelma Suomessa; ohjelma, joka ohjaa rahoituksen ja sitä kautta hankkeiden sisältöjä 2021-2027 viitataan usein epävirallisesti "EU-ohjelma" tai "rakennerahasto-ohjelma"
välittävä toimielin	suorittaa hallintoviranomaisen (HVO) tehtäviä em. antamalla mandaatilla: 14 maakunnan liittoa, 4 elinvoimakeskusta ja Ruokavirasto, kutsutaan usein epävirallisesti myös "rahoittava viranomainen" tai "rahoittaja"